

Joke Bruijs:

‘IK BEN EEN *betrouwbare* GRIET’

Volgend jaar zit ze vijftig jaar in het vak: actrice, zangeres en allround showvrouw Joke Bruijs. Vanaf 29 september is ze te zien in de nieuwe tv-serie *La famiglia*. Margriet sprak met haar over de gretigheid voor haar vak én over haar drie liefdes.

ik iets eerder moe ben. Avond aan avond spelen en overdag tv-opnames, zoals ik vroeger deed, laat ik aan de jongelui over. Als jonge collega's klagen dat ze het druk hebben, zeg ik: 'Jongens, kom op, je moet ervaring opdoen.' 'Maar ik ben kritisch,' zeggen ze. 'Dat moet je óók niet zijn,' antwoord ik dan. Blijheid voor het vak en daar alles voor willen doen, dat mis ik weleens bij jongere collega's. Ik pakte vroeger alles aan."

Waar loop je het meest warm voor?

"Ik heb goede herinneringen aan de voorstelling *Kaltes Grauen*, in 1987, met cabaretgroep Don Quishocking. Zeer geëngageerd, antifascistisch cabaret van Erika Mann, de dochter van de Duitse schrijver Thomas Mann. Het was iets wat niemand van mij verwachtte, want ik kwam van De Mounties. Ik was een leuke meid om te zien, blond, mensen dachten dat ik dom was. Dat is dat hokjesdenken. Maar daar hadden de mannen van Don Quishocking gelukkig geen last van. Ik speelde de vrouw van een gaskamerbouwer. Het was geweldig, want ik werd voor het eerst geregisseerd. De Mounties zetten me gewoon neer en zeiden: 'Doe maar wat.' Wiets, wiets, wiets, lach, lach, lach: 'Want het komt altijd goed bij jou.' Tussen de typetjes door zong ik, zodat de

Nu woon je in een villa in Wassenaar, met een fontein in je tuin. Heb je altijd gespaard?

"Nee, maar ik heb een goede boekhouder. Die zorgt dat ik straks een pensioen heb. Omdat ik het vroeger slecht heb gehad, wil ik nu genieten. Ik denk vaak: ik zou willen dat mijn vader dit kon zien. Om je huis heen lopen is al zo geweldig. Mijn ouders hadden een start van likmevestje. Mijn moeder was een mooie meid. Verliefd geworden op mijn vader en veel te jong getrouwd, op haar achttiende. Hij was 22. Ze had zich niet gerealiseerd dat het leven dan ophoudt, qua schoonheid en nog alle mannen kunnen krijgen. Na tien maanden kreeg ze haar eerste kind, midden in de hongerwinter. En daarna nog drie. Een heel onverantwoordelijke manier van leven. 'Ja,' zei mijn vader, 'waar moest ik hem anders laten?' Want ze sliepen in een piepklein bedje, haha. 'Ma,' zeiden wij altijd, 'had je niet beter kunnen opletten?' Maar er was maar één condoom, dat werd op de zwabber gezet om te drogen. Mijn moeder zei: 'Dat was het enige huishoudelijke werk dat je vader deed.' Mijn vader werkte in de haven. Hij was een egoïstische echtgenoot: voor zichzelf had hij veel geld nodig. Aan het einde van de maand keken mijn moeder en ik alle jaszakken door of er centjes in verstopt zaten. We brachten de lege flessen weg en zo hadden we nog een beetje te eten. Als het eten op was en het geld

kroelen. Hij zei altijd: 'Als Joke de goede vindt, krijgen ze een goede kroel aan haar.' Als ik Frits knuffel, moet ik altijd aan mijn vader denken. Soms geeft hij mij een zoen op mijn voorhoofd, dat deed mijn vader ook. 's Morgens maakte mijn moeder een ontbijtje en kroop ik nog even lekker tegen mijn vader aan in bed. Dat zou nu strafbaar zijn, haha! Mijn broers kwamen erbij, en mijn moeder vertelde spannende verhalen onder de dekens. Mijn ouders draaiden Count Basie en Ella Fitzgerald, mijn vader zong in zijn jeugd met Johnny Hoes. Ik wist al vanaf dat ik kon praten dat ik zangeres wilde worden. Goed kunnen zingen is niet genoeg, hoor. Je moet ook ausdauer hebben. Het geloof in mezelf is thuis ontwikkeld. Het draaide thuis om de mannen. Ik hing erbij. Mijn moeder of ik zorgde dat het eten op tafel stond. Als zij voetbal keken, stond ik af te wassen. Net de middeleeuwen. Ik mocht nooit ziek zijn. Op een middag had ik zo'n pijn in mijn zij. Mijn moeder werkte en ik stond aardappels te schillen. Ze zaten allemaal voor de televisie. 'Wat is er met jou?' vroeg mijn vader. 'Ga even naar tante Ko, suiker halen.' Ze woonde driehoog, ik zei: 'Dat lukt me niet.' Maar ik moest niet zeuren. Toen mijn moeder thuiskwam, zag ze meteen dat ik koorts had. Het bleek nierbekkenontsteking, ik moest naar het ziekenhuis. Ik vond het heerlijk. Zie je wel, ik ben wél ziek! Het was spartaans thuis. Mijn broers pestten me vaak. Maar als ik begon te huilen, werd ik door mijn vader naar boven gestuurd."

Toch ga je met je broers op vakantie, en zat je twee jaar aan het sterfbed van je vader. Andere mensen hadden misschien afstand genomen van hun familie.

"Dat hoor ik meer. Ik heb geen last gehad van mijn jeugd. Iedereen was welkom bij ons thuis, en er werd veel gelachen. Die rijkdom koester ik. Tuurlijk, het was keihard. Maar door mijn opvoeding ben ik geworden wat ik wilde. Ik ben niet kapot te krijgen. De avond na mijn borstkankeroperatie stond ik weer in de revue te spelen. Ik was gek op mijn vader, terwijl hij zich niet veel van mij aantrok. De jongens waren voor hem, vond hij, en die meid ►

'De avond na mijn borstkankeroperatie stond ik weer in de revue te spelen'

sfeer niet zou inzakken. Bij Don Quishocking kreeg ik opeens aanwijzingen: doe eens alsof die vrouw nerveus is, probeer het eens zus of zo. Ik mocht zelf ook bijdragen, dat vond ik veel leuker. Ik had dit nog nooit meegemaakt, dat er tijd voor mij werd gemaakt. En ik bleek meer te kunnen dan ik dacht. Ik speelde geen lollige meid, maar een vrouw die iets neerzette en serieus werd genomen."

Je komt uit een vrij arm gezin in Rotterdam.

ook, werd ik weleens naar een vriendinnetje gestuurd. Dan zeiden die mensen: 'Vind je het erg, wij gaan even aan tafel, we zijn zo weer bij je.' Dan zat ik daar te sterven van de honger. Tegen moeder zei ik het maar niet. Dat had ze zo erg gevonden."

Zat je vader in het café te drinken?

"Nee, hij zat op het voetbalveld. Hij was geen ideale echtgenoot, maar hij kon een warme vader zijn. Je kon lekker met hem

Je bent 64 en zit volgend jaar vijftig jaar in het vak. Je bent een van de hardst werkende vrouwen in de showbusiness.

"Ik heb een hoop te doen, ja! In augustus gaan mijn man (Frits Landesbergen, red.) en ik op tournee langs een paar jazzfestivals in Italië. In september gaan we samen een jazz-cd opnemen, met zijn North Sea Big Band, aangevuld met strijkers. In september speel ik wegens groot succes ook nog de voorstelling *De oase bar*, met Gerard Cox. En elke maand treed ik op voor de leden van de pensioenfondsen van het groot en klein metaal: ik zing en Frits begeleidt mij op piano. Die mensen moeten flink inleveren, en ik mag ze na een half uurtje weer een beetje blij naar huis sturen. En ik krijg het nog voor elkaar ook! Soms blijven Frits en ik lekker slapen in een hotel en maken we er een uitje van."

In september ben je te zien in de zwarte komedie *La famiglia*.

"Maria Goos heeft de serie geschreven, van haar ben ik ongelooflijk fan. Voor *Oud geld* bleef ik thuis! Ik speel Annie, een volkse, nuchtere horecavrouw, met een gouden hart. Ik ben de moeder van Marloes, gespeeld door Ariane Schluter. Haar Italiaanse man runt een restaurant, en in de kelder houdt de familie er allerlei louche zaakjes op na. Op een zeker moment komt dat uit en wordt het heftig."

Denk je weleens aan met pensioen gaan?

"Nee, daar ben ik niet mee bezig. Ik kan op het toneel nog alles. Ik sport drie keer per week anderhalf uur. Wel merk ik dat

‘De biologische klok heb ik nooit gehoord. Ik had altijd honden, dat vond ik al

genoeg werk!

hoort bij haar moeder. Ouderwets. Mijn broers mochten voetballen, maar piano- of balletles voor mij, daar was geen geld voor. Dat klopt toch niet? Ik heb mijn vader vreselijk gemist toen hij doodging, aan kanker. Achttien was ik. Ik denk vaak aan hem, veel meer dan aan mijn moeder. Terwijl zij en ik twee handen op één buik waren. Mijn moeder is 82 geworden. De laatste tien jaar is ze eigenlijk niet mijn moeder geweest. Ze kreeg een herseninfarct en was half verlamd. Opeens moest ik een bezoekje in drievoud aanvragen. Als ik bloemen meebracht, kreeg ik ze terug, ‘want die gaan toch dood.’ Ze was niet meer zichzelf. Het was voor haar en voor ons een opluchting toen ze stierf.”

Op je vijftiende verdiende je al geld als zangeres.

“Vanaf mijn dertiende zat ik in bandjes, zoals The Spitfires. Bij de Vara kwam ik terecht door een talentenjacht. De geweldige rijkdom van met een machtig orkest zingen, heb ik daar geleerd. Ik heb nooit gepuberd. Elke veertien dagen was er een opname en verdiende ik 35 gulden bruto. Mijn moeder ging altijd mee. We konden alleen een enkeltje naar Hilversum betalen. Van het geld gingen we naar de Chinees, dan was het al bijna op. Op een dag stond ik bij het studioloeket voor mijn loonzakje. Ze zeiden: ‘Ach kind, hebben ze je het niet verteld? Wij gireren tegenwoordig.’ Mijn moeder had kapsones, dat was haar kracht, terwijl ze geen cent te makken had. Ze zette een mooi kraagje op een jurk, zo leek het heel wat. Het was een afgang voor haar dat we geen geld hadden voor de terugreis.”

Heb je veel gefeest?

“Helemaal niet. Sommige vriendjes blowden, maar ik ben nooit aan die rotzooi gegaan. Dan hoor ik er maar niet bij, dacht ik. Ik ging pas laat voor het eerst met een jongen naar bed. Je moest van goeden huize komen om mij te versieren, want ik vond dat een hele stap. Ik ben vaak ‘ontvoerd’ door producenten die leuk met mij het enge bos in reden en met me wilden vosen. ‘Ik doe geen gekke dingen, hoor,’ zeiden ze. Maar ik schrok ervan. Ik vond het belastend; ik vond het niet meer leuk om daarna nog met zo’n man muziek te maken. Ik was wel tegen mannen opgewassen, door mijn opvoeding. Maar ik dacht: als ik dit goed ga vinden, weet ik niet meer waarom ik aangenomen ben. Zeker omdat ik een lekker wijf ben? Nee, ik was een lekker wijf, maar ik kón ook wat.”

Bij De Mounties was je wel te zien als de blonde stoot.

“Ja, maar ik kon ook lelijk spelen, hoor. Met kromme benen en een grote bril op. In *La famiglia* ben ik ook niet op mijn mooist. Ze vroegen of ik daar problemen mee had. Welnee, ik gebruik dat juist in mijn act. Beter zó, dan dat ze op straat zeggen: ‘Op televisie ben je mooier.’ Haha!”

Je hebt je leven anders aangepakt dan je ouders. Je bent nooit aan een gezin begonnen.

“Die biologische klok heb ik nooit gehoord. Ik had altijd honden, dat vond ik al genoeg werk. Kinderen liet ik aan andere vrouwen over. Die zijn daarvoor op de wereld gezet, ik niet. Mijn moeder had er eigenlijk ook niets mee. Ik vroeg een keer:

‘Zou je geen kleinkinderen willen van je dochter?’ ‘Nee, meid. Ik begrijp het heel goed, hoor,’ zei ze. ‘Blijf jij maar lekker leuke dingen doen.’ Het zal vast heel bijzonder zijn, om te voelen dat er leven in je groeit. Met Boris, mijn tweede man, hebben we even ons best gedaan, vooral omdat ik het hem gunde. Ik was net veertig, en dacht: ik heb al veel gedaan, ik zou het er nu wel voor overhebben. Achteraf is het goed dat het niet is gelukt. Want we zijn uit elkaar gegaan, ook al zijn we nog goede vrienden.”

Is er iets wat je minder aantrekkelijk lijkt aan een leven met kinderen?

“Ik kan me er niet veel bij voorstellen. Frits heeft drie volwassen knullen. Jee, wat een rijkdom, maar o wat een verantwoordelijkheid. Hij heeft nooit meer het zorgeloze gevoel dat ik elke dag nog heb.”

Als bewust kinderloze vrouw heb je vaak van alles uit te leggen.

“Ik merk dat veel vrouwen oordelen. Ik heb eens iemand horen zeggen: ‘Ik vind het zo egoïstisch om geen kinderen te hebben.’ Pardon, denk ik dan, weet je wat egoïstisch is? Een kind nemen en ook nog zo nodig carrière maken, maar wel met je kind in de crèche.”

Jij en Frits, je derde man, zijn alweer dertien jaar samen. Wat voor eigenschappen moet jouw geliefde hebben?

“Hij moet me in mijn waarde laten, en me vrij laten. Want ik ben een betrouwbare griet. Frits is precies als ik, hij gaat ook graag op tournee. Hij houdt alleen niet zo van naar het theater gaan. Dus doe ik dat met mijn ex-mannen, met Gerard of Boris. Daar heeft Frits geen moeite mee, en zo zie ik het graag.”

Je eerste man was Gerard Cox. Waarom viel je destijds op hem?

“Hij wás wat. Ik viel op sterke mannen. Gerard was mijn held. Hij was 33, ik 21. Hij kon geweldig zingen, trad op met Frans Halsema. Ik leerde hem kennen door het programma *Op losse groeven*. Daarin zong ik elke maand een nostalgische medley. Gerard zat daar nooit in, dat was ver beneden zijn stand. Maar toen hij in 1973 die hit kreeg, ‘*t Is weer voorbij die mooie zomer*, moest hij wel. Hij had geen zin, tot hij bedacht: hee, daar zit die Joke Bruijs in. Dat vind ik een leuk wijf. Zo

is het gekomen. Hij nodigde me uit om naar zijn show te komen kijken in Bellevue. Hij was heel charmant, bracht een bloemetje voor me mee, een boek van Winnie de Poeh. Dat had ik nog nooit meegemaakt, fantastisch.”

Het is bijzonder dat jullie al decennia samen op het toneel staan, want Gerard staat bekend als chagrijnig.

“Hij heeft wel veel humor, dat scheelt. Om mee te werken is het een fantastische vakman. Ik ben natuurlijk van hem afgegaan, onder andere omdat hij een vrij grote mopperkont is. En niet zo sociaal als ik. Ik woonde vanaf mijn 22ste bij hem. Hij was gescheiden en zat op kamers, tussen de studenten. Hij kende niemand daar. Ik ging meteen koken met de hele club. Wij vulden elkaar goed aan. Zijn intellect was groot, ik heb veel van hem geleerd. Tekstbehandeling, algemene ontwikkeling. Ik ben natuurlijk altijd aan het werk geweest. Musea, reizen, met hem ging ik het allemaal meemaken. Soms gingen we naar het Louvre in Parijs, of naar Londen. Museum Boijmans Van Beuningen, daar woonden we vlakbij. Na zo’n bezoekje was ik uitgeput: alles wat hij uitlegde, slurpte ik op. Omgekeerd knapte hij op van dat sociale van mij, die gezelligheid. Maar na veertien jaar waren we wel klaar met elkaar. Hij vond het misschien ook vermoeiend met mij.”

Nu heb je de zegenen van de jongere man leren kennen.

“Maar niet bewust, hoor. Ik ben op Frits gevallen tijdens de opnames van mijn cd. Eerst gebeurde er niks. Ik maakte het gezellig, zette thee, tompoesje erbij. En opeens was het raak. Heel gek, want we hadden al zo vaak met elkaar gespeeld. Op zijn website zag ik dat hij van 1961 was. ‘Jeetje,’ zei ik, ‘dat scheelt negen jaar.’ En hij zei: ‘Dat wist ik allang!’ Daarna hebben we het er nooit meer over gehad.”

Drie grote liefdes, vijftig jaar op het podium. Heb je ergens spijt van?

“Spijt heb ik nergens van, ook niet van mijn huwelijken. Spijt is zo’n slechte raadgever. Daar heb je geen reet aan.” ■

interview: minou op den velde, fotografie: iris planting, styling: esther loonstijn, visagie: bobby renooij voor l’anza & absolution. m.m.v.: cos (roze pantalon en tanktop), h&m (roze opengewerkte top), de bijenkorf (jasje met ceintuur), costes (ecru blouse), zara (schoenen), mango (jas met boothals).

JOKES FAVORIETEN

Laatst gelezen boek “*Publieke werken* van Thomas Rosenboom.”

Muziek “Alles van Frank Sinatra.”

Beste gerecht “Frits is gek op mijn Thaise kipkerrieschotel.”

Verslaafd aan “Engelse series, zoals *Downton Abbey*.”

Favoriete buitenlandse actrice “Meryl Streep. Zij kan alles: zingen, gek spelen en prachtig drama.”

Mooiste plek in Rotterdam “De skyline is prachtig, iets om trots op te zijn. Want ik heb meegemaakt dat er niets was, na de oorlog.”

Mooiste moment van de dag “Als ik thuiskom en niets meer hoeft. Dan gaat mijn oude joggingbroek aan, doe ik een wasje en kijk ik televisie.”

JOKE OP TV

Joke Bruijs (1952) begon haar zangcarrière op haar vijftiende bij het Vara-dansorkest. In het theater speelde ze in cabaretvoorstellingen met Jan Blaaser, Don Quishocking en De Mounties. In 1970 werd ze vierde bij het Nationaal Songfestival. Met haar eerste echtgenoot Gerard Cox was ze te zien in de televisieseries *Toen was geluk heel gewoon* en *Goede tijden, slechte tijden*. Vanaf 29 september is ze te zien in de zwarte komedie *La famiglia*, om 20.30 uur uitgezonden door AvroTros.